

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 7

ŠTATISTIKA

7

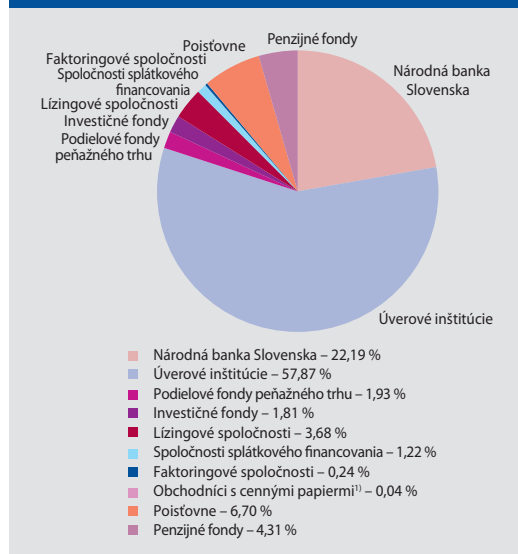

7 ŠTATISTIKA

Národná banka Slovenska metodicky pripravuje, zbiera, zostavuje a uverejňuje rôzne druhy štatistík, ktoré slúžia predovšetkým na zabezpečenie výkonu jednotnej menovej politiky, finančnej stability, ako aj na rôzne iné činnosti ESCB. Poskytovanie štatistických údajov za oblasť menovej a finančnej štatistiky, štatistiky štvrťročných finančných trhov, štatistiky poisťovní a kapitálového trhu, ako aj platobnej bilancie prebiehalo v roku 2009 v súlade s časovým plánom. Jednotlivé štatistiky sa poskytovali v súlade s požiadavkami ECB/ESCB, Eurostatu, BIS a iných medzinárodných inštitúcií. Zostavované údaje vo veľkej miere využívali interní používatelia, subjekty finančného trhu, široká verejnosť a médiá. Údaje sa publikovali a analyzovali v rámci Národnej banky Slovenska v rôznych správach o hodnotení finančného sektora, analýzach a prehľadoch.

Štruktúra vykazujúcich subjektov (iných ako vláda, nefinančné spoločnosti a domácnosti), za ktoré sú zostavované jednotlivé štatistiky, a ich podiel na aktívach uvádza graf 56.

Graf 56 Podiel vykazujúcich subjektov na aktívach k 31. 12. 2009

Zdroj: NBS.

1) Obchodníci s cennými papiermi s povolením podľa zákona č. 566/2001 Z. z., ktorí nie sú bankou, pobočkou zahraničnej banky, správcovskou spoločnosťou alebo pobočkou zahraničnej správcovskej spoločnosti.

7.1 MENOVÁ A FINANČNÁ ŠTATISTIKA

Činnosti realizované v roku 2009 nadväzovali na práce vykonané v predchádzajúcom roku v rámci prístupového procesu do eurozóny. Všetky oblasti menovej a finančnej štatistiky boli metodicky ovplyvnené zmenou v štruktúre vykazovaných údajov. Doladili sa technické projektové práce pre výstupné štatistiky: bilančné a úrokové štatistiky peňažných finančných inštitúcií, povinné minimálne rezervy úverových inštitúcií, štatistika aktív a pasív investičných fondov, ostatných finančných sprostredkovateľov a štatistika cenných papierov.

V oblasti bilančnej štatistiky sa v roku 2009 začali zostavovať a zverejňovať údaje za menové agregáty a protipoložky k M3 vo forme národného príspevku k agregátom eurozóny, čomu sa musela prispôsobiť aj prezentácia na internetovej stránke NBS. Po prvýkrát sa začalo podrobné vykazovanie do Európskej centrálnej banky o úveroch poskytnutých nefinančným spoločnostiam podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností. Zaviedlo sa monitorovanie plnenia minimálnych noriem pre včasnosť, presnosť a opravy zasielaných údajov od vykazujúcich subjektov. Pri zostavovaní a zverejňovaní údajov sa začal využívať prístup do dátového skladu ECB. Skupinu vykazujúcich subjektov tvorilo ku koncu roka 2009 40 subjektov (okrem NBS to bolo 26 úverových inštitúcií a 13 podielových fondov peňažného trhu).

V oblasti štatistiky investičných fondov sa zaviedli dve novinky. Prvou bolo zasielanie údajov za investičné fondy podľa nového nariadenia ECB o štatistike aktív a pasív investičných fondov z roku 2007, ktoré bolo u nás implementované už v roku 2008. Mesačné predkladanie údajov do ECB, ako aj ich publikovanie zo strany NBS bolo podľa uvedeného opatrenia od decembra 2008. Po takmer ročnom hodnotení kvality zasielaných údajov nasledovalo v decembri 2009 prvé zverejnenie novej harmonizovanej štatistiky investičných fondov za eurozónu ECB. Druhou novinkou bolo v prípade mesačnej štatistickej bilancie aplikovanie výberového zisťovania s cieľom znížiť náklady správcovských spoločností spojené

s vykazovaním údajov do NBS. V roku 2009 tak predkladali správcovské spoločnosti štatistickú bilanciu iba za 45 zo 107 existujúcich investičných fondov.

V oblasti štatistiky lízingových spoločností, faktoringových spoločností a spoločností splátkového financovania nenastali v roku 2009 žiadne metodické zmeny týkajúce sa zberu, resp. zasielania údajov do ECB. Za zmienku stojí aktualizácia výberovej vzorky jednotlivých typov spoločností na vykazovanie v roku 2010.

V priebehu roka sa revíziami údajov doplnili výstupy za štatistiku vydaných cenných papierov o zastúpenie slovenských cenných papierov emitovaných v zahraničí za iné ako vládne sektory. Začalo sa s kontrolou harmonizácie medzi touto oblasťou štatistiky a údajmi z bilančnej štatistiky predkladanej peňažnými finančnými inštitúciami. Zintenzívnilo sa zapojenie do manažmentu kvality údajov medzi národnou databázou cenných papierov a centrálnou databázou ECB. Na národnej úrovni sa začala príprava ďalšej časti štatistiky za cenné papiere – štatistiky cenných papierov v držbe, ktorá je novým projektom ECB/ESCB.

7.2 ŠTATISTIKA ŠTVRŤROČNÝCH FINANČNÝCH ÚČTOV

Národná banka Slovenska je v zmysle požiadaviek ECB zodpovedná aj za zostavovanie štvrtročných finančných účtov (ŠFÚ) menovej únie. Hlavným účelom zostavenia ŠFÚ je vytvorenie podporného analytického nástroja na účely sledovania transmisného mechanizmu menovej politiky a analýzy finančnej stability.

Matica ŠFÚ obsahuje údaje o štruktúre finančných tokov za jednotlivé finančné nástroje (obeživo, vklady, úvery, dlžné a majetkové cenné papiere, finančné deriváty, podielové fondy a poisťno-technické rezervy) medzi jednotlivými inštitucionálnymi sektormi v národnom hospodárstve v členení podľa metodiky európskeho systému národných účtov ESA 95. Národná banka Slovenska úzko spolupracuje pri zostavovaní ŠFÚ so Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR), ktorý je zodpovedný za údaje sektora verejnej správy a tiež za ročné finančné účty za celú ekonomiku.

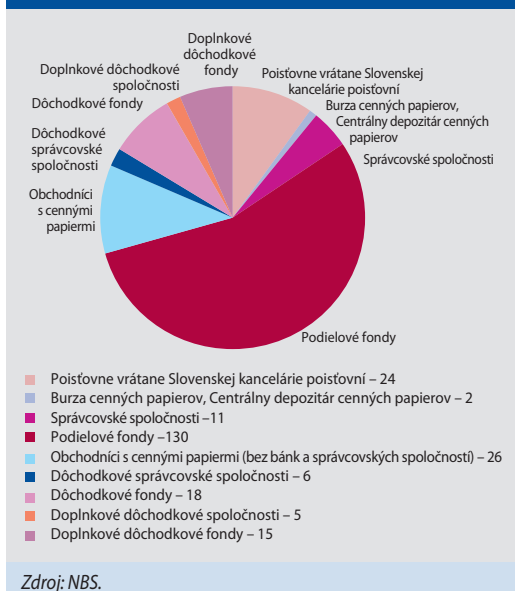
Prijatím spoločnej meny euro 1. januára 2009 vstúpila do platnosti aj povinnosť NBS zasielať údaje o ŠFÚ do ECB pravidelne na štvrtročnej báze. Do konca roka 2008 bolo zasielanie uvedených údajov dobrovoľné. V súvislosti s touto povinnosťou boli aj historické údaje (od 1. Q 2004 do 3. Q 2008), zaslané do ECB koncom januára 2009, prekonvertované zo slovenskej koruny na euro podľa jednotného konverzného kurzu. Okrem toho, že boli prepočítané všetky údaje na eurá, došlo aj k zmene komunikácie medzi NBS a ECB. Po januárovom zaslaní údajov došlo k intenzívnej výmene informácií o každej zmene v údajoch a o príčinách uvedených zmien, ako aj k výmene informácií o významných transakciách (nad 1 mld. €) v ŠFÚ.

Na základe tejto komunikácie pristúpila NBS k odhadu chýbajúcich údajov sektorového členenia rezidentov eurozóny mimo Slovenska a zvyšku sveta. Prísnejší systém kontroly bilancovania údajov bol impulzom aj na skvalitnenie IT podpory pri bilancovaní údajov, ako aj pri aktualizácii časového radu údajov v databáze ŠFÚ. V rámci IT podpory sa vytvoril aj systém kontroly už odoslaných údajov, aby sa mohli sledovať a porovnávať zasielané revízie časových radov ŠFÚ.

V neposlednom rade sa koncom roka 2009 začal proces metodologickej zmeny výpočtu transakcií medzi sektorom nerezidentov a domácou ekonomikou. Kým doteraz sa transakcie vypočítavali prevažne z údajov medzinárodnej investičnej pozície, čiže ako rozdiel dvoch pozícií, nový spôsob výpočtu transakcií bude využívať v širšej miere aj údaje tokovej štatistiky zahraničných operácií, t. j. údaje z platobnej bilancie.

7.3 ŠTATISTIKA POISŤOVNÍ, KAPITÁLOVÉHO TRHU A DÔCHODKOVÉHO SPORENIA

Rok 2009 bol opäť charakteristický zabezpečením pravidelného zberu a spracovania údajov od subjektov poisťného trhu, kapitálového trhu a trhu dôchodkového sporenia. Uvedené údaje slúžili na výkon dohľadu, ako aj na štatistické účely pre národné i nadnárodné inštitúcie, pričom sa zabezpečila ich kvalita z hľadiska včasnosti, presnosti a vzájomnej porovnateľnosti. K ultimu roka sa evidovalo 237 vykazujúcich subjektov,

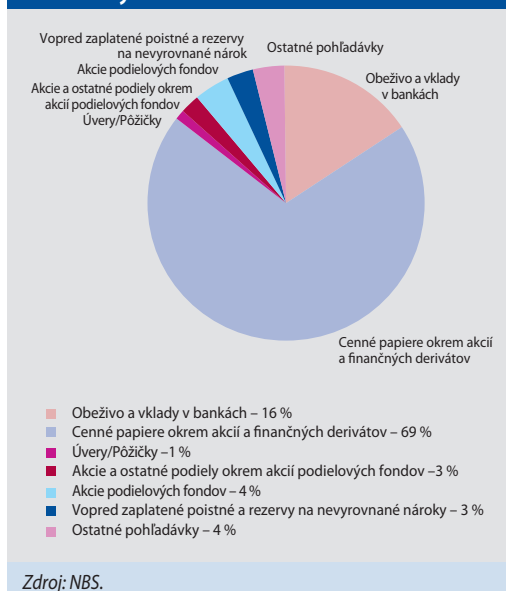
Graf 57 Počty vykazujúcich subjektov finančného trhu k 31. 12. 2009

24 subjektov poisťovného trhu, 169 subjektov kapitálového trhu a 44 subjektov trhu dôchodkového sporenia.

Začiatok roka 2009 bol v zásadnej miere ovplyvnený prechodom na jednotnú európsku menu euro a s tým súvisiacimi požiadavkami vyplývajúcimi z úpravy právneho rámca predkladania údajov, ako aj zvládnutím konverzie štatistických databáz.

Zložitosť finančných trhov a prepojenosť finančných transakcií jednotlivých subjektov, zahŕňajúcich vo výraznej miere už aj poisťovne a dôchodkové fondy, viedli ECB k tomu, že v roku 2009 rozšírila spravodajské skupiny, ktoré poskytujú štatistické informácie v rozsahu sektorovo členených finančných aktív a pasív, aj o tieto subjekty. Tieto štatistické informácie sa poskytujú v štvrtročnej periodicite v štruktúre jednotlivých finančných nástrojov (obeživa, vkladov, úverov, majetkových a dlhových cenných papierov, finančných derivátov, podielových listov, poisno-technických rezerv a ostatných pohľadávok a záväzkov).

V požadovanej štruktúre sa Európskej centrálnej banke poskytli nielen údaje aktuálneho obdobia, ale aj historické údaje od prvého kvartálu roka 2006. ECB v súčasnosti využíva údaje na interné analytické účely, a to na sledovanie detailnej ana-

Graf 58 Finančné aktíva poisťovní a dôchodkových fondov k 31. 12. 2009

lyzy finančnej stability eurozóny, pričom na jeseň roka 2010 sa plánuje aj pravidelné zverejňovanie údajov za túto spravodajskú skupinu.

Oblasť štatistiky poisťovní bola v tomto roku ovplyvnená aj prípravou ďalšej etapy systému SOLVENCY II, ktorého úlohou je harmonizácia podmienok zverejňovania informácií, ich transparentnosť a konzistencia v rámci Európskej únie s predpokladaným termínom zavedenia v roku 2012. Preveroval a pripomienkoval sa rozsah zmien v oblasti výkazníctva subjektov poisťovného trhu, vplyv na štruktúru a formu predkladaných údajov.

7.4 ŠTATISTIKA NEBANKOVÝCH SUBJEKTOV

Štatistika nebankových subjektov zabezpečuje a zodpovedá za zber a spracovanie štatistického výkazníctva od právnických osôb s výnimkou bánk a pobočiek zahraničných bánk, vychádzajúc z potrieb zostavovania platobnej bilancie, medzinárodnej investičnej pozície a štatistiky priamych zahraničných investícií.

Rok 2009 bol pre činnosti zabezpečované v rámci štatistiky nebankových subjektov rokom pokračovania harmonizácie štatistiky v súlade s odporúčaniami medzinárodných inštitúcií,

predovšetkým ECB, ktoré sa týkajú metodiky zostavovania platobnej bilancie a medzinárodnej investičnej pozície.

Vstupom Slovenskej republiky do eurozóny sa do metodických pokynov premietli niektoré ustanovenia zákona č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike a zmenil sa aj rozsah vykazovaných údajov tak, aby bolo možné zostaviť celkové štatistiky eurozóny o platobnej bilancii a medzinárodnej investičnej pozícii.

Po 1. januári 2009 sa rezidenti Slovenska stali rezidentmi eurozóny. Táto zmena ovplyvnila aj štatistiku nebankových subjektov, resp. štatistiku platobnej bilancie a štatistiku medzinárodnej investičnej pozície, keďže transakcie medzi rezidentmi Slovenska a ostatnými rezidentmi eurozóny musia byť konsolidované.

V roku 2009 sa úspešne ukončili práce spojené s požiadavkami na konverziu štatistických údajov, ako aj príprava na poskytnutie historických údajov v dostatočne podrobnom geografickom a sektorovom členení, a to od roku 2004, keď Slovensko vstúpilo do EÚ.

7.5 ŠTATISTICKÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM A TECHNICKÁ PODPORA

S cieľom ďalej zdokonaľovať zber a spracovanie štatistických údajov od reportujúcich subjektov sa v rámci systémov IS STATUS a STATUS DFT realizovali projekty na minimalizovanie prenosových chýb a zlepšenie administrácie oboch systémov. V rámci IS STATUS sa rozpracovali postupy na spracovanie štatistiky finančných účtov a v IS STATUS DFT sa vykonali úpravy, ktorých zámerom bolo zrýchlenie kontrol a následného spracovania doručených údajov.

Koncom roka 2009 sa začali analytické práce na príprave nového informačného systému, ktorý by mal zefektívniť komunikáciu so spravodajskými subjektmi, urýchliť spracovanie dát v NBS a viesť k vytvoreniu jednotného dátového skladu pre údaje od všetkých vykazujúcich subjektov (bankových subjektov, nebankových finančných subjektov, subjektov s devízovou ohlasovacou povinnosťou). Tento nový zberový portál by mal v budúcnosti komplexne nahradiť v súčasnosti používané informačné systémy.